

Hvilke arbeidsinnvandrere drar tilbake, og hvilke drar videre?

Marianne Tønnessen, Amelie Constant og Astri Syse

NIBR-kortnotat 2025:8 ISSN 2703-8831 (Online)

Oktober 2025

De fleste arbeidsinnvandrere som forlater Norge, drar tilbake til opprinnelseslandet. Men en liten andel drar videre til andre land. Hvem drar videre, hvem drar tilbake, og hvem blir værende i Norge?

Analyser av innvandrere som kom til Norge for å jobbe, viser at unge voksne i større grad returnerer, mens eldre i større grad drar videre. Sammenlignet med menn har kvinner noe høyere sannsynlighet for å flytte videre. Mens nordiske i stor grad drar tilbake til det nordiske landet de kom fra, er andelen som drar videre til andre land høyere blant arbeidsinnvandrere som ikke er fra Europa. De med høy (og lav) utdanning velger oftere å reise videre enn de med middels utdanning, og arbeidsinnvandrere som hadde høy inntekt i Norge før de utvandret, har i større grad reist videre til nye land enn de med lavere inntekt.

Disse resultatene er presentert i artikkelen *Goodbye Norway: Top-Earners Selection into Return and Onward Migration* (Constant, Syse & Tønnessen 2025), som nylig er publisert i tidsskriftet *Demography*.

ARBEIDSINNVANDRE, INKLUDERT NORDISKE

Analysene omfatter rundt 300 000 innvandrere som det er grunn til å tro at har kommet til Norge for å jobbe. Vi har brukt Statistisk sentralbyrås data om innvandringsgrunn, og valgt ut de som oppga 'arbeid' som grunn for at de hadde kommet til Norge. I tillegg har vi tatt med innvandrere som er nordiske borgere (og som ikke må oppgi innvandringsgrunn når de flytter til Norge). Vi har sett på de som flyttet til Norge som voksne, og fulgt dem mens de er i alderen 20-65 år i perioden 2000-2020.

Når man utvandrer fra Norge, skal man oppgi tilflyttingsland til Folkeregisteret. Denne informasjonen bruker vi til å fastslå om utvandrerne flytter tilbake til opprinnelseslandet eller til et nytt land. Siden studien vår fokuserer på valget mellom retur og videreflytting, har vi utelatt utvandrere som mangler denne informasjonen (mer om data i Tønnessen mfl. 2023). Vi har også utelatt selvstendig næringsdrivende, siden klassiske migrasjonsteorier i liten grad omfatter disse.

DE FLESTE SOM UTVANDRET, DRO TILBAKE TIL OPPRINNELSESlandet

Et klart flertall av alle arbeidsinnvandrere som utvandret fra Norge i denne perioden, flyttet tilbake til landet de var født i. Omtrent én av ti utvandrere i vårt utvalg flyttet videre til et annet land. Hva som skiller disse – relativt få – videreflytterne fra de arbeidsinnvandrere som returnerer, har vært et hovedspørsmål i denne studien. Dette kan være viktig informasjon også for beslutningstakere, siden de som flytter videre *kan* være lettere for Norge å beholde enn de som flytter 'hjem' (mer om dette på neste side).

HVEM DRO TILBAKE, HVEM DRO VIDERE?

Videreflytterne skiller seg noe fra de som returnerer, på flere måter. Her er forskjellene kort oppsummert:

- Sannsynligheten for å returnere framfor å dra videre, var høyest blant de yngste (20-27 år). Folk i 40-årene hadde den høyeste sannsynligheten for å dra videre.
- Kvinner hadde høyere sannsynlighet for å dra videre enn menn.
- Norsk statsborgerskap ser ut til å øke sannsynligheten for at arbeidsinnvandrere drar videre framfor å returnere.
- Hvis arbeidsmigranter med ektefelle i Norge utvandrer, er sannsynligheten for at de drar videre, lavere enn for de uten ektefelle i Norge. Barn i husholdningen ser ut til å trekke i motsatt retning (men både barn og ektefelle i Norge reduserer sannsynligheten for utvandring generelt).
- Økt botid i Norge betyr generelt lavere sannsynlighet for utvandring. Men jo lenger arbeidsinnvandreren har vært i Norge, dess større er sannsynligheten for at en eventuell utvandring er en videreflytting og ikke en retur.
- Vi finner en U-formet sammenheng mellom arbeidsinnvandrernes utdanningsnivå og utvandring, der de med middels utdanning (videregående skole) er de som utvandrer i minst grad. Denne U-en er ekstra tydelig når det gjelder videreflytting, og sannsynligheten for at arbeidsinnvandrere flytter videre framfor å returnere, er særlig høy blant de med universitetsutdannelse.
- Arbeidsinnvandrere som er sysselsatt i Norge, har generelt lav sannsynlighet for å utvandre, og særlig lav sannsynlighet for å flytte videre til et nytt land.
- Sannsynligheten for at en utvandring er en videreflytting, øker med arbeidsinnvandrerenes inntekt: De med høyest inntekt i Norge er de som i størst grad flytter videre framfor å returnere til opprinnelseslandet.

- Også formue ser ut til å øke sannsynligheten for at en utvandring er en videreflytting og ikke en retur, mens mottak av velferdsytelser minsker denne sannsynligheten.
- Arbeidsinnvandrere fra andre nordiske land har klart høyest sannsynlighet for å returnere framfor å flytte videre. Ikke-europeere er de som i størst grad velger videreflytting framfor retur.

HVA BETYR DETTE FOR MIGRASJONSTEORIER OG MIGRASJONSPOLITIKK?

I artikkelen vurderer vi også i hvilken grad ulike klassiske økonomiske teorier som er brukt til å forklare arbeidsmigrasjon, kan forklare forskjellen vi finner mellom de som blir, de som returnerer og de som flytter videre. Vi finner

at verken neoklassiske økonomiske teorier eller 'New Economics of Labor Migration' er fullt i stand til å forklare mønstrene vi finner.

Forskjellene mellom videreflytterne og de som returnerer kan delvis handle om ulike motivasjon for utvandringen. Vi kan anta at de som returnerer til opprinnelseslandet, i større grad utvandrer fordi de vil tilbake til familie, venner og en kjent kultur. Dette er noe norske beslutningstakere i liten grad kan påvirke. De som flytter videre til et nytt land, derimot, er sannsynligvis mindre påvirket av slike faktorer og kan muligens være lettere å få til å bli i Norge, dersom myndighetene ønsker det.

Arbeidsinnvandrere som flytter fra Norge, drar enten tilbake til opprinnelseslandet eller videre til et nytt land. De fleste drar tilbake, men en liten andel – som ofte er kvinner, fra utenfor Europa, og/eller med høy inntekt før utvandring fra Norge – drar videre.

REFERANSER:

- Constant, A. F., Syse, A. & Tønnessen, M. (2025) Goodbye Norway: Top-Earners Selection into Return and Onward Migration. *Demography* <https://doi.org/10.1215/00703370-12271149>
- Tønnessen, M., Skjerpen, T., & Syse, A. (2023). Emigration in the Norwegian context 2000-2020 – documentation and background information. NIBR, OsloMet. NIBR-notat 2023:108. <https://oda.oslomet.no/oda-xmloi/handle/11250/3098711>

EXITNORWAY er et forskningsprosjekt finansiert av Norges forskningsråd (prosjektnummer 313823) og ledet av Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) ved Oslo Met. Webpage: <https://uni.oslomet.no/exitnorway/>. *EXITNORWAY policy brief* er oppsummeringer av arbeid gjort i prosjektet.